

ทฤษฎีอำนาจซื้อระหว่างประเทศกับการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทย

นางสาววรรณี จิตสร้างบุญ

ศูนย์วิทยพัชกร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-967-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016474

i 10307114

**THE PURCHASING POWER PARITY THEORY
AND THE DETERMINATION OF THE EXCHANGE RATES**

MISS WANNEE JITSANGBOON

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics
Department of Economics**

**Graduate School
Chulalongkorn University**

1990

ISBN 974-577-967-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ทฤษฎีอำนาจซื้อระหว่างประเทศกับ
การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทย
โดย นางสาววรรณ จิตสร้างบุญ
ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา คร. อรุณาน พัฒนจิตวิไล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรากษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ดร. จิตตภัทร เจริญวรรณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร. อรุณาน พัฒนจิตวิไล)

..... กรรมการ
(ดร. สวิทย์ ธนินันท์)

..... กรรมการ
(ดร. ศิรณ พงศ์มพัฒน์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วรรณิ สิตสร้างบุญ : ทฤษฎีอำนาจซื้อระหว่างประเทศ กับการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทย (THE PURCHASING POWER PARITY THEORY AND THE DETERMINATION OF THE EXCHANGE RATES) อ.ที่ปรึกษา : อ.ดร.ฮัฐมาน พัฒนจิตวิไล, 128 หน้า ISBN 974-577-967-9

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะทดสอบการใช้ทฤษฎี Purchasing Power Parity (PPP) ในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทย โดยเริ่มจากการหาดัชนีราคาเปรียบเทียบ และค่าถ่วงน้ำหนักที่เหมาะสมในการใช้คำนวณหาค่า PPP เพื่อเป็นแนวทางในการคำนวณหาค่าเงินบาทของไทย ตัวแปรดัชนีราคาเปรียบเทียบ สร้างขึ้นจาก ดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) และดัชนีราคาขายส่ง (WPI) ใช้ข้อมูลรายไตรมาสตั้งแต่ปี 2516 ถึงปี 2530 เลือกข้อมูลจากตัวแทนการค้ากับไทยสูงสุด 8 ประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา เยอรมันนี สิงคโปร์ เนเธอร์แลนด์ มาเลเซีย สหราชอาณาจักร และฮ่องกง นำมาถ่วงน้ำหนักด้วย Import weight และ Total trade Weight แล้วนำค่าดัชนีราคาเปรียบเทียบมาหาความสัมพันธ์กับดุลการชำระเงิน (ดุลการค้า) โดยแบ่งกรณีศึกษาเป็น 16 กรณีศึกษา

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การใช้ทฤษฎี PPP ในการคำนวณหาค่าเงินบาทของไทย องค์ประกอบที่ควรนำมาใช้ได้แก่ ดัชนีราคาขายส่งของไทย (WPI) เปรียบกับดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) นำมาถ่วงน้ำหนักด้วยวิธี Total trade weight ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่า ค่า PPP ให้ความสัมพันธ์กับดุลการค้าดีกว่าดุลการชำระเงิน

ศูนย์วิทยพัชยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา @ นพ

WANNEE JITSANGBOON : THE PURCHASING POWER PARITY THEORY AND THE DETERMINATION OF THE EXCHANGE RATES. THESIS ADVISOR : ATTCHARN PATTANAJIDVILAI, Ph.D. 128 pp. ISBN 974-577-967-9

The Objective of this study, is to test the Theory of Purchasing Power Parity (PPP) for settling the exchange rate in Thailand. This study attempts to find the appropriate price index and weight average that will tend to find the equilibrium of Baht in terms of unit of major foreign currencies of Thai's trading partners. The study utilizes the quarterly data covering the period 1973-1986

It is found that for computed RPI of Thailand, the ratio of domestic wholesale price index to foreign consumer price index, weighted by the total trade weight, is the most appropriate ratio for settling the exchange rate for Baht. The result of study also shows that the RPI has stronger relations with the Balance of Trade than the Balance of Payments.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต *วณิช ใจธรรม*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *©. P. Pattana*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ก็ได้สำเร็จลุล่วงลงด้วยความร่วมมือของทุก ๆ ท่านที่ให้ความกรุณาต่อข้าพเจ้า ไม่ว่าจะเป็นการให้คำแนะนำหรือเป็นกำลังใจต่อข้าพเจ้าก็ตาม ล้วนแต่เป็นผู้ที่มีส่วนให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ งานเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไม่เพียงแต่ให้ความรู้ในด้านวิชาการแก่ข้าพเจ้าเท่านั้น แต่ยังสอนให้ข้าพเจ้าได้รู้จักการคิดค้นรู้จักการทำงานอย่างมีระบบระเบียบ รู้จักวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล และยังมีอีกมากที่ข้าพเจ้าได้รับจากการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลงได้โดยได้รับความอนุเคราะห์จากคณาจารย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร. อัฐมาน พันชิจิตวิไล ซึ่งท่านได้กรุณาให้เกียรติเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำต่าง ๆ ตลอดจนช่วยกรุณาตรวจทานแก้ไขให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ขึ้น ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณท่าน ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ดร. จิตศภัทร เจริญธรรม ที่กรุณาให้เกียรติเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ท่านก็ยังกรุณาต่อข้าพเจ้าให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการเขียนวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณ ดร. สุวิทย์ ธนียวัน และ ดร. ศิรณ พงศ์มณฑล ซึ่งกรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร. สุวิทย์ ซึ่งเป็นอาจารย์พิเศษที่ให้ความกรุณาต่อข้าพเจ้าสละเวลาอันมีค่าของท่าน ช่วยกรุณาเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์

ข้าพเจ้าขอขอบคุณ คุณ กัลยาณี ตันนกุล เจ้าหน้าที่ห้องสมุด และเพื่อน ๆ ที่ให้ความร่วมมือและเป็นกำลังใจแก่ข้าพเจ้าในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

และนอกเหนือสิ่งอื่นใดคือ ความรักและกำลังใจที่คุณแม่และพี่ชายข้าพเจ้ามอบให้แก่ข้าพเจ้า ท่านทั้งสองกรุณาเลี้ยงดูและอบรมข้าพเจ้าตลอดจนเป็นผู้สนับสนุนให้ข้าพเจ้าได้รับการศึกษามาตลอด ท่านทั้งสองเป็นผู้อยู่เบื้องความสำเร็จในชีวิตทั้งหมดของข้าพเจ้า พระคุณของท่านนี้ข้าพเจ้าซาบซึ้งยิ่ง ไม่อาจหาสิ่งใดมาทดแทนได้ นอกจากความดีทั้งหมดที่ข้าพเจ้ามีอยู่ และประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อันพึงจะมีต่อผู้อ่านที่ข้าพเจ้าขอมอบให้แก่ท่านทั้งสอง

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ข้าพเจ้า หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีข้อบกพร่องอยู่บ้างข้าพเจ้าขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	5
1.4 วิธีการศึกษา.....	9
1.5 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล.....	9
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา.....	11
บทที่ 2 ทฤษฎี Purchasing Power Parity.....	12
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎี Purchasing Power Parity (PPP).....	12
2.2 วิธีการคำนวณ PPP.....	20
2.3 งานวิจัยปริทัศน์ (Review Literature).....	24
บทที่ 3 แนวคิดในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนดุลยภาพ.....	43
3.1 ความหมายของอัตราแลกเปลี่ยนดุลยภาพ.....	43
3.2 ความสัมพันธ์ระหว่าง Relative Price Index และ Balance of Payment.....	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 แนวคิดเกี่ยวกับดุลการชำระเงิน (Balance of payment).....	53
บทที่ 4 ทฤษฎี PPP กับดุลยภาพของดุลการชำระเงิน.....	57
4.1 การคำนวณหาค่า Relative Price Index (RPI)	58
4.2 การคำนวณหาค่า Relative Full Employment (RFE)	64
4.3 แบบจำลองการศึกษา.....	68
บทที่ 5 ผลการศึกษาเชิงปริมาณ.....	75
5.1 การประมาณค่าแบบจำลอง.....	75
5.2 ผลการศึกษาเชิงปริมาณ.....	81
5.3 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจริงกับดุลการชำระเงิน.....	87
5.4 การทดสอบผลการศึกษา.....	93
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	98
6.1 บทสรุป.....	98
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	100
บรรณานุกรม.....	101
ภาคผนวก ก.....	104
ภาคผนวก ข.....	114
ประวัติผู้เขียน.....	128

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ราย ได้ประชาชาติและปริมาณการค้าระหว่างประเทศ.....	2
2	ฐานะดุลการค้าและดุลการชำระเงินของไทย.....	3
3	การค้าระหว่างประเทศกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ปี 2516-2530	7
4	อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อหนึ่งหน่วยสกุลเงินตราต่างประเทศ	8
5	ตารางสรุปผลการศึกษาค่าทางสถิติที่ได้จากการประมวลค่า Balance of payments งานศึกษาของ Arturo Brillembourg	27
6	ตารางสรุปผลการศึกษาค่าทางสถิติที่ได้จากการประมวลค่า Balance of payments งานศึกษาของ Arturo Brillembourg	28
7	ตารางแสดงผลการศึกษาค่าทางสถิติที่ได้จากการทดสอบประมวลค่า Balance of payments แยกกรณีศึกษาที่ 1 ถึงกรณีศึกษาที่ 8	76
8	ตารางเปรียบเทียบผลทางสถิติ (t-stat และ R ²) ที่ได้จากการ ทดสอบความสัมพันธ์ Balance of payments ระหว่างงานศึกษา ของไทยกับผลงานการศึกษา Arturo Brillembourg.....	77
9	ตารางแสดงผลการศึกษาค่าทางสถิติที่ได้จากการทดสอบประมวลค่า Balance of trade แยกกรณีศึกษาที่ 9 ถึงกรณีศึกษาที่ 16	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

10	ตารางเปรียบเทียบผลทางสถิติ (t-stat และ R ²) ที่ได้จากการทดสอบความสัมพันธ์ Balance of trade ระหว่างงานศึกษาของไทยกับผลงานการศึกษา Arturo Brillembourg.....	80
11	ตารางเปรียบเทียบอัตราแลกเปลี่ยนเงินเฉลี่ยที่เกิดขึ้นจริงกับอัตราแลกเปลี่ยนเงินเฉลี่ยที่ควรจะเป็นตามผลการศึกษา ในปี 2530-2532	94
12	ตารางแสดงค่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อหนึ่งหน่วยสกุลเงินตราต่างประเทศ เปรียบเทียบกับค่าอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจริง : ศึกษาในกรณีดุลการค้า.....	105
13	ตารางแสดงค่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อหนึ่งหน่วยสกุลเงินตราต่างประเทศ เปรียบเทียบกับค่าอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจริง : ศึกษาในกรณีดุลการชำระเงิน.....	115
14	ตารางแสดงผลจากการประมาณค่า Balance of payments จากสมการแบบจำลองกรณีศึกษาที่ 1 ถึงกรณีศึกษาที่ 8.....	124
15	ตารางแสดงผลจากการประมาณค่า Balance of trade จากสมการแบบจำลองกรณีศึกษาที่ 9 ถึงกรณีศึกษาที่ 16.....	126